

Catalunya és la pàtria dels catalans. Petita o gran, és la única pàtria nostra.

PRAT DE LA RIBA

SETMANARI CATALA REPUBLICA — Redacció, Administració i Impremta: Avinguda de Blondel, 29, LLEIDA

ENDREÇA

En moments de confusió, quan les valors cíviques retroben el civisme, surt a la palestra « OCCIDENT ».

Aquest sol fet indica abastament com el seu programa d'actuació no necessita de determinats moments per a produir-se. No espiem situacions de cap mena per a que nostra lleidatana veu es deixi sentir arreu d'aquestes comarques. Es el programa de tots els dies i de tots els moments el que ens mou ja que no és perseguida altra finalitat que la de recollir la catalanitat d'aquestes terres, de facilitar l'eclosió d'una Lleida en plena transformació, no com a senyora de les planes i valls que la tenen per centre, sinó com a servidora i coordinadora de tots els neguits que en elles s'hi produeixen.

Cap particularisme ens mena, i per això, lluny de separar activitats i distanciar valors, que sols aprofitaria a nuclis petitíssims i a més o menys disfressades ambicions els voldriem aplegar per a que l'occident català acabi d'ésser terra de promissió per tots aquells que no reparaven en provocar-hi tristos espectacles col·lectius, i en aquells moments en què la ciutadania podia ésser més enlairada.

«OCCIDENT» amb aquest sentit concret, però gens ni més ni menys disgregador de l'unitat catalana que tothora servarà com a joia més preuada de Catalunya, enfocarà la seva actuació de conjunt; no interessa, no pot interessar a ningú que estimi la terra nostrada, assetjar una comarca o ciutat per a finalitats que sols poden interessar a individualismes; no cal constatar, per tant, com tampoc ens mouen els enlairaments personals; perseguim la catalanització integral de les terres occidentals per tal que un cop retrobades preparin i assegurin la Catalunya del demà; aspirem que en la defensa de la terra nostrada, qui més valgui més es sacrifiqui per ella.

I és precisament en el liberalisme que pressuposa la respectuosa tolerància, i en la democràcia, esperonadora de ciutadania, que veiem la fermaça de la plenitud anhelada, no donant a les formes de govern l'interés excessiu que ens distregui de les altres tasques. Aquest assumpte, però, no per resolt, deixa d'exigir un breu comentari.

Tot català sap com la monarquia esdevé forma inferior de regim dels pobles; aquesta sola consideració doctrinal abastaria la raó per a sentir-nos fonament republicans, però encara en ordre al sentiment un lleuger record sobre planes recents de la història nostrada, i altre de més pietós i reverent per a les distanciades d'uns segles, per a copsar la lògica de nostra posició. Tots els camins són bons per a arribar a una plenitud de Catalunya; tothom deu escollir el que vegi més dreturer. Per la nostra banda confessem no serà l'encatífat de flors reials, el que atreirà nostres passos i distreurà propis afectes.

«OCCIDENT» aprofita l'avinentesa de la seva aparició per a refermar la seva fe en Catalunya, per creure que en les democràcies trobarà l'ajuda i el basament per a auto-determinar el seu propi ritme, i encara, aquesta primera plana, així que s'abeuri de llum, dirà prou als catalans l'estima que els té, i com tramet una encaixada germanívola als lleidatans, que es refermarà quan topi amb els qui d'ací en avant seran companys de premsa.

LLAMBREGADES

● És evident que si l'autoritat no deixa actuar la innumerable sèrie d'agents provocadors que en determinats moments hom pot copsar, per més gent que hi hagi als carrers, no es produeix ni una nota desagradable. Exemple: l'arribada d'en Macià a Lleida.

● A Lleida, una entitat que no arriba a ésser-ho, admiradora de l'hebraïsme financer, està en plena caça de futurs regidors. Sabem que per ara la cosa no els marxa ben llatina. Veurem si arrepleguen algun tècnic.

● «El Migdia» ha deixat de publicar-se, que la cotització de borsa ha millorat sensiblement.

● Catalunya? Monarquia? República? Centro constitucional!... Malabarisme.

● Els Col·legis d'Advocats s'han pronunciat unànimement; en La Cierva, però, no se n'ha enterat que la protesta és pel famós Codi de Galo Ponte que ell bé prou sap qui el redactà.

No hi ha dubte que l'opinió pública està sempre atesa.

● A la casa gran, que resulta ésser tan petita com una gota de llet, hi ha rebombori entre el personal tècnic.

Hom assegura si alguns, can-

sats de tan treballar i de pres-
tar llargs i laudatoris serveis a
la ciutat, demanen una honrosa
retirada.

De sortir-se amb la seva és
molt probable que fessin el sa-
crifici de deixar-se homenatjar.

● Estació monumental,
cara girada, ministres a la ina-
guració, fadigues per acabar-la.
No hi ha marquesina, però... no
tot són desgràcies. Els trens hi
rumbegen davant i darrera.

● ¿Dónde están las llaves..
Algú ho deu saber, però al
mercat de Sant Lluís no les han
trobat.

Bé, es que encara hi man-
quen les portes.

● L'il·lustre amic de «La
Veu de Catalunya», el senyor
Cambó, segons canta l'òrgan de
la Plaça de la Cucurulla, serà
objecte d'un monument al Port
de Pajares.

A Catalunya cada dia té
menys possibilitat que li bastei-
xin, i no serà per allò que nin-
gú és profeta a casa seva, per-
què és evident que tots els ca-
talans estem d'acord en alçar-lo
al gran Prat de la Riba.

L'haver-se retirat de la polí-
tica, el fer cartes, notes, i... par-
tits centristes l'han descentrat, i
el monument no podria aguan-
tar-se.

La bandera catalana

*Quatre flames a migdia
mou la nostra bandera en l'oratjol:
senyal d'aquesta terra, tota pia,
que encara dansa en honrament del sol.*

*Vetllant la ciutat blanca que enlluerna,
xipollejant en la blavor del cel,
té un lleugoteix de gosadia eterna
i es mira al fons de tot esguard fidel.*

CENSURA

Josep CARNER.

Comentaris a l'entorn de la darrera crisi

Dins el tripijoc de la darrera crisi ens semblà, i, cada dia ho veiem més clar, veure-hi al fons com un duel entre l'Alba per un cantó i en Cambó per l'altre, fent servir de «mingo» als honorables constitucionalistes. El duel continua; hom pot esperar per més endavant escenes engrescadores, donat l'esperit combatiu d'aquests dos galls de lluita.

Hom havia sentit dir que l'Alba i en Cambó estaven d'acord. Es cert, estaven d'acord en que havien de governar, però no pas junts. Es diu que tots dos es van comprometre amb els governants de les potències protectores en apuntalar el règim. Ara que hi ha apuntalaments que pel fet d'ésser discordants minven l'estabilitat de la cosa apuntalada.

No sabem fins on és sincer llur propòsit d'apuntalar. De l'un, gosaríem assegurar que més aviat es proposa que el règim apuntalat, tan cega es la seva dèria de governar. L'altre, sospitem que hi cerca el màxim plaer dels deus. Que algú tingui present que el desterrat voluntari és home que no oblida ni perdona.

En el transcurs de la darrera crisi hom ha pogut veure actuar un tercer element, d'una vàlua extraordinària en processos com el que acaba de desenrotllar-se. El comte de Romanones, que ha fet el joc d'en Cambó, per venjar-se de la notapunalada de l'Alba, que també l'arregljava. L'entente Cambó-Romanones no sabem si durarà gaire, puix és d'esperar que el primer no renunciarà pas al dret d'intervenir dins el govern actual, com feia amb l'anterior, per a preparar-ne eficaçment la successió promesa. Ens esperen, doncs, per aquest altre cantó noves emocions.

Sembla que la solució de la darrera crisi ha decepcionat a molts republicans. Més aviat creiem que hi han de trobar motius d'íntima satisfacció. Si dins la tramitació d'aquesta crisi hi ha hagut alguna cosa sèria i congruent ha estat la posició de les esquerres anti-dinàstiques refusant tota col·laboració. Revolucionaris, intel·lectuals, juristes, tots han estat d'acord amb lo que calia fer. S'han desllindat els camps d'una manera tan precisa, que s'ha pogut dir que dins el govern hi ha la representació de totes les forces clarament monàrquiques d'Espanya.

Un govern purament i exclusivament format pels constitucionalistes, perillava esdevenir una cosa massa eternidora i emocionant. Si el coneixen de tan petit! En canvi ara, és d'esperar que els elements de més pervindre d'aquest grup es deixaran d'ambigüitats i adoptaran la posició lògica que demana el poble.

Creiem doncs, que la solució ha estat oportuna i adequada a les circumstàncies de l'època de l'any i del moment històric que vivim.

Lo que no comprenem, però, és que els de l'altre cantó estiguin tan satisfets i llencin les campanes al vol. Puix que lo que ha passat es pot resumir així: Hi havia un govern i un pla electoral que han caigut sorollosament. Deixant ara de banda els dos protagonistes que no són els homes d'avui, ni els de demà, sinó els de demà-passat, hi ha ara un altre govern format per totes les reserves actuals de la monarquia. Cal creure que aquesta unió circumstancial de les forces dinàstiques fa més farum de batalla que de festí.

Una «provincia» fàcil

D'ençà el setembre de 1923, han desfilat pel govern civil de la «provincia» de Lleida, els següents governadors:

Diego Trevilla
Juan Gimeno Acosta
Manuel Fernández Núñez
Enrique Romà
Jacobo Monjardín
Miguel Correa
Mariano de las Peñas
Juan Vanrell
Manuel Vega
José Carrera
César Gimeno
Ramon Menach

si a aquesta llista hi afegiu les interinitats, alguna de bastanta durada, no serà temerari assegurar que s'ha batut un record.

Per a la història

Heus aquí un fragment interessant de l'obra del Conde de Romanones «*Notas de una vida*» que ens és plaent reproduir (1).

«*El juramento del Rey ante las Cortes*. Sagasta decidió revistiera el acto de la Jura máxima solemnidad, para que el Monarca y el pueblo se dieran cabal cuenta de toda su trascendencia e importancia. Por eso se fijaba en los más pequeños detalles: así, habiendo encargado a Moret de redactar la alocución del Rey al pueblo para ser publicada inmediatamente después de la jura, no obstante lo impecable del documento, leído este en Consejo de Ministros, le dió algún retoque. Un recuerdo de verdadero alcance (2).

El 17 de mayo, día luminoso de primavera, el Gobierno entero, de uniforme, esperaba al Rey en la amplia escalera de piedra del Congreso. Llegó este

(1) Conde de Romanones. = «*Notas de una vida*» = 1901-1912 = Tomo segundo = Renacimiento.

(2) ALOCUCIÓN DIRIGIDA POR S. M. EL REY DON ALFONSO XIII, EL DÍA 17 DE MAYO DE 1902. AL JURAR LA CONSTITUCIÓN.

«La educación que he recibido me hace ver desde este primer momento pesan sobre mi deberes que acepto sin vacilar, como sin vacilación alguna he jurado la Constitución y las Leyes, consciente de cuanto encierra el compromiso solemnemente contraído ante Dios y ante la Nación».

con su fastuosa comitiva en las magníficas carrozas arrastradas portiros de caballos lujosamente enjaezados.

La muchedumbre se apiñaba clamorosa en los alrededores del Congreso y llenaba todas las calles del tránsito. Acompañaba al Monarca su augusta Madre. Al penetrar en el Salón de Sesiones fueron saludados con entusiasmo jubiloso.

Presidía el acto el Marqués de la Vega de Armijo, pròcer liberal de larga historia; a él le correspondía, no tomar el juramento al Rey porque al Rey no se le toma juramento, lo presta espontáneamente; sino pronunciar la fórmula de ritual (1).

Ya dijo Cánovas que el Rey no presta juramento para ser Rey, sino por serlo.

El silencio era imponente. Don Alfonso, poniendo la mano derecha sobre el libro de los Santos Evangelios abiertos, con voz llena y dicción rotunda pronunció el juramento (2), estallando larga salva de atronadores aplausos. Fué un instante de emoción intensa».

(1) «SEÑOR: Las Cortes, convocas por vuestra augusta Madre, están reunidas para recibir a V. M. el juramento que, con arreglo al artículo cuarenta y cinco de la Constitución del Estado, viene a prestar de guardar la Constitución y las Leyes».

(2) «Juro por Dios sobre los Santos Evangelios guardar la Constitución y las Leyes. Si así lo hiciera, Dios me lo premie, y si no, me lo demande».

FORN DE SANT ANTONI

Festivitat de Sant Josep, gran assortit de dolços i articles propis de la diada.

Sant Antoni, 24 i 26
Teléfon 273 A

LLEIDA

Carrer del Carme, 21
Teléfon 273 B

C A F E S G U A Y A B A

Lleida tributa a F. Macià una triomfal arribada

Déu vos guard!

La figura noble i cavallerívola del gran català Francesc Macià, fa uns dies que es troba novament entre nosaltres, després de la imponent rebuda que Lleida acollidora li dispensà al retorn de l'exili. Vetaquí un aconteixement que cal inscriure i servir en la memòria com una gesta inesborrable, puix que si exemplar és el tremp de l'ànima catalana de Macià, les terres lleidatanes amb llur entusiasme sentimental desbordant, han rebut dignament al cabdill i epílogat com feia falta les persecucions oficials de què era víctima.

El poble amb el seu instint segur, té copsat tot lo que en la vida, com en la política significa el tenir ideals i servir-los sense reparar en sacrificis. I Macià l'home símbol, als catalans ens ha dedicat des del seu lloc de combat per la llibertat de Catalunya, tot lo que ell és i té.

Quan la Guerra europea, en un moment en què França coneixia les angúnies de moments de desorientació, a l'assumir el poder Clemenceau digué en un discurs, que per a vèncer els francesos, calia tot el seu patriotisme, que els pobles donaven prou amb la seva sang on calia, puix que no tenien res més i que els rics havien de donar la sang i els diners per a salvar la França. Macià vers Catalunya és del mateix gest, honora la nostra nissaga.

Es encara, el «colonel», o sigui que resplandeix en ell essencialment la condició del militar adscrit al patriotisme català. Els militars per la seva psicologia professional, deuen sostenir al roig viu la flama del patriotisme, i on sia que aquest els cridi abocar-hi llur esforç sense vacil·lacions. Macià per la bandera catalana, fa honor a la seva carrera militar.

Al veure'l reintegrat a la seva llar i reprendre el seu contacte amb les democràcies pairals, el saludem respectuosament, com a un home que amb les seves gestes més ha contribuït a internacionalitzar el problema de Catalunya.

Una estona de conversa amb Francesc Macià

Inrereissants declaracions del cabdill català

Tot just arribat de nou a Lleida, quan encara perduraven les aclamacions amb que el poble el va rebre el diumenge passat, l'hem visitat per a escoltar dels seus propis llavis les impressions que ha recollit en els llargs anys del seu exili i en el pelegrinatge que el portà arreu del món, propagant l'ideal catalanista.

Macià dóna la impressió que els anys no li pesen — nosaltres l'hem trobat rejuenit de quan el vegèrem per darrera vegada abans del cop de genit de l'home de Jerez — i amb tot i els innombrables actes i homenat-

ges i rebudes triomfals amb que ha estat distingit en els breus dies que porta d'estada a la seva dolça Catalunya, no l'ha afectat la més lleu fatiga ni el més petit contratemps.

La casa de l'il·lustre patrici és un formiguer continu. Comissió rera comissió acut a saludar l'heroi de Prats de Motlló. Uns li renoven la seva fe i adhesió, altres li palesen la seva admiració i els més el fan objecte del profund respecte a les seves nobles conviccions.

Entrem al seu despatx i el trobem acomiadant-se de diverses delegacions foranes. Justa-

Francesc Macià

ment sentim dir a un vell septagenari, dirigint-se al senyor Macià:—Bé, don Francesc; nosaltres som allà on érem abans, però amb les conviccions més fermes encara.

— Senyor Macià — comencem nosaltres — ja heu vist com el poble de Lleida ha palesat l'estima que us té, fent-vos una rebuda triomfal que tenieu merecudíssima.

— N'estic profundament agraït, creieu. Per bés que esperava quelcom de Lleida mai hauria imaginat una manifestació tan entusiàstica com la que em tributà diumenge. Tenia un judici molt elevat de la ciutadania d'aquestes terres de l'occident català i després de la prova d'afecte que em brindaren no puc per més que refermar-lo. Jo espero correspondre a aquests afectes treballant honoradament, com he fet tota la

meva vida, per la consecució de les reivindicacions de Catalunya, que el poble sent i vol.

— Reintegrat a la pàtria, vers on penseu enfocar les vostres activitats polítiques?

— Jo continuo al lloc de sempre. El meu ideal és un i prou que el sabeu: Catalunya. Ara, que s'han assenyalat diferents camins per arribar a la victòria. El meu potser difereix de tots els altres però estic convençut que és el que pot portar una solució més ràpida al nostre plet.

— Creieu eficaç el front únic de les esquerres catalanes?

— I tant com el crec eficaç! Precisament fa cosa de set o vuit mesos, a Bèlgica vaig redactar un manifest recomanant el front únic. Aquest manifest el vaig trametre a tota la premsa catalana i malhauradament no tingué pas massa fortuna, puix que restà quasibé inèdit. Aquest feia de la mortificació quelcom, puix jo deia en el manifest coses que podien ésser discutides, però que no mereixien ésser silenciades. Ara, justament, està anunciada una conferència dels partits catalans d'esquerra, a la que anirà Estat Català. Això us dirà si crec en el front únic, manera contundent de combatre l'enemic comú.

— Aneu a la creació d'un gran partit català?

— Aquest partit ja fa anys que està estructurat i sota el nom d'Estat Català ha fet feina

Pianos? - Armòniums? - Aparells de ràdio?
Instruments musicals? Deixeu's de coses i aneu directament a la **Casa Guarro**

que posseeix les millors marques.

Major, 64

LLEIDA

Bon servei
Comoditats són els avantatges que ofereix als viatjants
Economia l'acreditada

PENSIO "LA MUNDIAL"

Propietari: PAU CLUA

Plaça Constitució, 4

LLEIDA

i bona. Ara que cal una organització seriosa, obtinguda la qual actuarem fermament a tot Catalunya.

— ¿Què opineu de la fusió d'Acció Catalana i d'Acció Republicana?

— De fet, ja feia temps que anaven a l'unísson ambdues agrupacions i per aquest fet crec un encert que hagin decidit fusionar-se. Crec, però, i així ho vaig manifestar a En Bofill i Mates i a Rovira i Virgili quan varen tenir l'atenció, que agraeixo, de venir-me a veure, que haurien de concretar el seu programa, que jo veig confús i, tot i reconeixent la sana ètica que informa els dirigents d'aquests partits és necessari saber on van i com hi van. Cal definir-se, vetaquí.

— Tanmateix — objectem nosaltres — ens sembla trobar alguna afinitat entre Estat Català i les dues «Accions».

— Aparentment i en el fons, sí. En la forma, però, diferim molt. Acció Catalana i Acció Republicana tenen unes aspiracions respecte a Catalunya que l'Estat Català subscriuria. En la manera d'aconseguir aquestes aspiracions és on ens allunyem molt i molt. L'«Acció», seguint amb això a Prat de la Riba, acceptaria la solució tal com li vingués de Madrid, és a dir, a base de concessions que eternitzarien el problema de Catalunya.

Censura

No hi ha màquina capaç de copsar en la seva totalitat l'apoteòsica rebuda feta a Francesc Macià. Amb tot, el fotògraf J. Font ha pogut impressionar aquest fragment de la Rambla de Ferran que dóna, si més no, idea de la imponent manifestació del diumenge.

al nostre problema. Propugnava el front únic d'esquerres per anar a les eleccions, si aquest era el disseny del poble, i obtenir la victòria que indiscutiblement coronaria aquesta unió, per tal de plantejar al Parlament espanyol el nostre problema, i en el cas que aquest refusés donar la solució d'acord a la demanda dels repre. entants de Catalunya, els parlamentaris catalans, es retirarien immediatament del Congrés i a Catalunya seria creada

Censura

cions? Es natural. Jo entenc que el poble necessita l'exemple dels de dalt, i aquest mateix poble que resta indiferent quan no hi ha moral ni responsabilitat

en els que manen és capaç de les més grans proeses quan s'adona de la llealtat i sacrifici dels directors de les masses. Amb tot és possible que molts cops Estat Català i A. C. i A. R. estiguin molt aprop l'un de l'altre. No succeirà pas igual amb la Lliga Regionalista, amb la qual no hi volem ni el diàleg.

— ¿Quin judici us mereix el partit *Centro Constitucional* que acaba de fundar en Cambó?

— Cambó continua en el camí del descrèdit polític que començà molt abans de l'adveniment de la Dictadura. El partit de centre que patrocina acaba amb la Lliga a Catalunya. El malabarisme cambonià l'anularà a ell mateix i als seus partidaris polítics.

— Bé, senyor Macià, ens plauria de saber l'episodi que recor-

deu amb més delectança del vostre exili.

— Oh amic! La meua vida d'exiliat és plena d'episodis que recordo amb goig. Un d'ells per exemple, i que em corprengué amb més intensitat, el vaig viure la vigília de la meua marxa sobre Catalunya.

Censura

Ho recordo amb emoció.

— I el que us ha produït més sentiment?

— El que hi hagi pogut haver homes que pregonaven ésser catalanistes i que no s'han mirat gens ni mica en denunciar-nos al Govern francès per tal que ens vigilés,

Censura

si Catalunya fos lliure, les legions catalanes de l'altra banda del Pirineu trobarien en ella un ajut a les seves aspiracions.

I res més. Una efusiva estreta de mans clou la nostra conversa amb el venerable «Avi», figura màxima de les aspiracions del nostre poble.

P. G.

SUBMINISTRES AUTO - MOTO - VELO. — Cinta de fre. - Llàmpares. - Coixinets de ruleus i a boles. - Làmpares Petromax. - Aparells de ràdio. - Olis i grasses. - Material elèctric. - Neumàtics i vendatjes maciços de totes marques.
Taller de vulcanitzacions VULCANITZADORA MIQUEL
FREDERIC MIQUEL
 DESPATX: BLONDEL, lletra J. - TALLE: BLONDEL, 46 - TELEFON 11 LLEIDA

Fàbrica de BALLESTES

BALLESTES ESPECIALS DE CER PRIM (GARANTITZADES)

LES BALLESTES DE LA MEVA FABRICACIÓ
 VAN TROQUELÀDES A LA PRIMERA
 I DARRERA FULLA

FRANCESC POMÉS

PONENT, 2

TARREGA

Senyora :

Demani al seu proveïdor
 els xocolates YAGO

Una classe per a cada paladar.

Un preu per a cada fortuna.

Fabricats a Cervera.

De les terres lleidatanes

T A R R E G A

De la necessitat d'actuar

Els llargs anys de la dictadura forçaren als ciutadans a la reflexió, a la meditació. El ciutadà conscient s'acusà, no sols de no haver impedit la dictadura, sinó d'haver-la provocat no complint els deures cívics. Davant aquest temps de reflexió, — en què tants espectacles llasimosos i revoltants s'oferien a l'observació —, anà prenent consciència de si mateix i dels seus deures, preparant l'actuació per quant les circumstàncies la permetessin digna i lliure.

La caiguda de la dictadura, — obrint la profunda crisi política que vivim —, senyalà l'hora als ciutadans per intervenir activament en política, per actuar. En el primer moment semblà que una forta reacció de l'esperit ciutadà s'havia produït; la joventut es dedicà a la constitució de nombroses societats polítiques; tot el cos social sentí una forta sacudida.

Acció Catalana vingué a la seva hora. Allistà a ses files tota la joventut desitjosa d'una política honrada, catalanista i democràtica. La formació d'aquest gran partit, capitanejat per homes procedents principalment del camp intel·lectual, ensenyà a tots els ciutadans el camí a seguir, indicant-los que no eren els professionals i aventurers de la política els que havien d'actuar i mangonejar els afers públics; sinó que el ciutadà, tot ciutadà en la mida de sa capacitat i en son radi d'acció, havia d'intervenir, fiscalitzar l'administració i la política.

A les nostres petites ciutats, a les nostres comarques la reacció ciutadana ha estat molt més petita. La vida del poble amb els seus petits interessos continua; la manerialia d'intel·ligència, produint aquell mesquí egoïsme que fa mirar les coses de darrera els vidres o a la porta de la botiga, és la mateixa; i aquell somriure pagès amb que el pobletà contempla el petit nombre de ciutadans que actuen com a tals, persisteix.

Es necessari superar aquest estat d'esperit, aquesta manera d'ésser, atenta, exigent en lo que es refereix als interessos particulars; descuidada i inconscient on els afers públics. Aquest descuit fa créixer l'arribisme dels insolents moralment i política. Es necessària l'actuació franca i decidida de tots, cuidant els interessos de la ciutat i essent sensibles als vents de la política general. Les circumstàncies que el país passa, la fonda crisi de ciutadania que patim, ens obliga a tots a sortir al carrer, a posar-nos al lloc de lluita per a defensar els interessos de la nostra terra i de la democràcia.

El ciutadà ha de reflexionar que si no compleix el seus deures, que si abandona els seus drets, després no podrà queixar-se amb raó si és perjudicat, atropellat, pels que fan de la política un ofici i la converteixen amb un negoci.

Dintre molt poc tindrem unes eleccions municipals; el poble deu intervenir-les per tal que siguin la representació ve-

**COL·LEGI
MODERN LICEU**

**Primera i segona
ensenyança per
ambdós sexes**

Internat

CLASSES ESPECIALS:

**Comerç
(Peritatge Mercantil)**

**Idiomes
(Angles, francès, alemany i italià)**

Dibuix i pintura

Música

Mecanografia

Taquigrafia

TARREGA

ritat de la ciutat. Sensibles a la política que convé a Catalunya devem procurar que els principis de catalanisme i república siguin sentits i defensats pels representants del poble. Serà l'hora oportuna, perquè, sacudint l'apatia, el cos social mostri activitats i triï bé els homes que han de constituir les corporacions municipals. Les primeres d'origen popular, després de tants anys, que ens podem oferir i que sol depèn de nosaltres que ens representin dignament.

Aquestes eleccions, seran el

primer pas en la vida pública, per a molts elements joves que no han pogut fer un aprenentatge polític oportú. És fàcil, és segur que cauran en errors, que tindran equivocacions; més si estan animats de bona fe i treballen, les errades que facin seran fàcilment esmenables i l'experiència anirà ensenyant el camí. Aquesta por a l'error no podrà ésser pretext per no intervenir, per no acceptar una representació. Les generacions entrades en anys, decepcionades o incapaces, no voldran o no podran ensenyar gran cosa a

Transports "LA PALLABRESA"

Passeig Sant Joan, 16 (Xamfrà Ali - Bey) - Teléfon 50605
BARCELONA

TARREGA - Joan Gómez - Teléfon 49

LLEIDA - Francesc Moix - Teléfon 232

les noves promocions; les inquietuds de política verament nova no les senten. Segons el dir d'un car amic meu, la generació que té avui trenta cinc, quaranta anys portarà la responsabilitat de l'èxit o el fracàs de les aspiracions de Catalunya.

Jo voldria que els ciutadans

de les comarques lleidatanes, que els ciutadans de Tàrraga, capacitats de les responsabilitats del moment, prenguessin la part activa que el seu deure els imposa, en les pròximes lluites electorals.

M. DE PEDROLO.

Notícies

● L'anunci d'eleccions sembla despertar la nostra gent.

Si bé d'un principi semblava es pretenia seguir la vella costum del barret i autoelecció a hores d'ara els senyors promotors de la idea s'han donat compte que no podia ésser, car la gent jove es formalitza i ha vençut la primera batalla.

Tindrem candidatura catalanista republicana i fins a aquests moments cap més de segura, però estem segurs que els nostres amics no podran menjar-s'ho dolç.

● Dintre poc es donarà començ a la pavimentació de les voravies i construcció de clavegueres del carrer de Ponent donant compliment a la petició feta pels veïns d'aquest. Dita millora embellirà un dels carrers més importants de la ciutat.

● Fa uns dies que l'arquitecte encarregat de la construcció dels plànols de l'edifici destinat a l'escorxador públic canvià impressions amb l'Ajuntament per a ultimar els detalls de la propera construcció de l'esmentat edifici, la necessitat del qual és òbvia.

MOLLERUSA

Un cas històric

Estàvem en plena dictadura primo-riverista que va produir-se el fet següent a nostre poble:

Uns pintors tot just havien començat a modelar les lletres del rètol d'una casa de comerç quan va escaure's passar per allí un jove de la localitat, d'uns 18 anys, i dirigint-se al propietari de l'establiment li diu així: Senyor, suposo que el fareu en català el rètol? Contestació del comerciant: *Què vols que en posin a la presó?* Això res no tindria de particular si jo, de la meua part, no hagués d'afegir que aquest senyor, pocs dies abans del cas que comentem, *havia fet demostracions de catalanisme.*

I jo pregunto: A Mollerusa ¿quants catalanistes trobarem d'aquesta mena? Alguns llegeixen diaris catalans, altres s'acosenquen queixant-se que no els han ensenyat a llegir i escriure el català a les escoles i, no obstant, estan subscriptes a premsa neutra o anti-catalana.

I en trobarem encara molts que es diuen catalanistes que només ho són aparentment. Saben fer anunciar llurs establi-

ments, quiscuna vegada, en català, fins es fan imprimir ses targes de visita en català però no estan subscriptes a cap diari català, ni tenen els membrets en català, ni escriuen en català, ni fant res de profit per Catalunya. Voldrien, això sí, contentar a Déu i al diable.

Germans de pàtria, fem examen de consciència. Si volem vestir-nos amb el ropatge de catalanistes obrem com a tals. L'arbre no es coneix per les branques sinó pel fruit.

Sempre que poguem no ens avergonyim d'emprar la llengua catalana, aquesta llengua que ha immortalitzat els noms de Maragall, de Verdaguier, de Guimerà, de l'Iglésies...

ISIDORI TÀSSIES

“OCCIDENT”

aspira a ésser el portaveu de les comarques lleidatanes, i per ço agrairà les aportacions i indicacions que se li facin per tal de millorar i completar el seu contingut.

Un producte

que acredita la indústria lleidatana

Llexiu - Català

“LA PAPALLONA”

Fàbrica a Lleida:
Comtes d'Urgell, 16

Gran assortit en articles per a

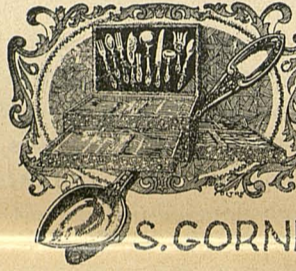
Equips complets

Primera Comunió

Magatzems Daniel

Constitució, 22

LLEIDA

JOIERIA
Argenteria
Relotgeria

OBJECTES
PER A REGAL
GRABAT
ARTÍSTIC
ADOBYS
Major 3
LLEIDA

S. GORNÉ

Gran assortit d'articles per a regal

Joieria
Argenteria
Optica
Gravats artístics. - Encàrrecs de totes menes
Major 3 Lleida

“Hotel - Café España”

MAGÍ CAMPABADAL

Calefacció central.

Habitacions amb

aigua corrent.

Servei de turismes.

Café Exprés

Licors escollits

Davant de l'Estació

TARRAGA

De setmana a setmana

CULTURA

CULTURA. - Té lloc la «festa de l'estudiant» amb gran solemnitat.

- L'Exposició que l'«Agrupació Artística Lleidatana» tenia oberta al «Museu d'Art» és clausurada.

- Amb motiu de l'Exposició esmentada, tenen lloc dos concerts de «Música Da Camera».

- La festa de Sant Tomàs és celebrada al Seminari, donant-hi una conferència el Rnd. Joan Serrat, S.J. sobre Palestina.

- L'Ateneu convoca les entitats de Lleida per a que al marge dels agrupaments polítics, sia organitzada l'arribada de Francesc Macià.

- La conferència que a Guissona hi havia de donar Domènec de Bellmunt és suspesa per causes alienes a la voluntat dels organitzadors.

- El «Patronat de Formació Professional» prepara una «Exposició de productes lleidatans» per al vinent mes de maig.

- S'ha reunit el Patronat del Museu d'Art continuant el estudi per al trasllat del Museu a l'Antic Hospital de Santa Maria.

- És imminent l'aparició d'un nou llibre de Josep Estadella Arnó. Portarà per títol «L'Argall» i en ell hom assegura s'hi contenen veritables troballes. L'esperem amb dalit.

- Es reuneix l'Ateneu Lleidatà.

- Ha entrat en premsa el llibre del malaguanyat poeta Joan Duch i Arqués «Les hores gerdes».

- El poeta Jaume Agelet i Garriga publica dins la col·lecció La Branca, de Barcelona, un nou llibre de poesies titulat «Hostal de núvols». Serà posat a la venda, segons s'anuncia, el proper dilluns.

- «Germanor», òrgan del Centre Català, de Santiago de Xile, insereix en el darrer número arribat a les nostres mans la poesia «La flor aparaulada» del poeta lleidatà Josep Estadella Arnó.

- S'ha reunit el «Patronat de Formació Professional» estudiant les reformes que cal introduir en la «Carta Fundacional» de l'Escola del Treball.

- Els mestres dels partits de Borges i Lleida es reuneixen.

- Els alumnes de l'Escola del Treball fan les gestions pertinents per a constituir-se en societat.

- El Cos d'Adjunts es reüní ahir en l'estatge del Centre Excursionista. Ja era hora.

- Per la Cambra de Comerç han estat repartits a tots els Ajuntaments de les terres lleidatanes, exemplars del seu «Boletín» extraordinari.

- El diumenge, dia 22, es reunirà la magna assemblea per a la constitució del partit catalanista republicà.

- Ha quedat constituïda a Lleida una agrupació titulada «Unió Lleidatana d'estudis polítics, socials i econòmics».

- Ahir es reüní Acció Catalana de Lleida en Junta General.

- Les dretes lleidatanes, i altres elements que no gosen a dir-ho es reuniren. Sembla que la motivació fou l'estudiar les combinacions que caldrà fer per anar a les eleccions municipals.

- El «Partit Catalanista Republicà» ha fet pública la declaració que l'inspira. Bell document per a la història Pàtria.

- Per al dia 15 està assenyalada la data de la reunió dels Ajuntaments per a fixar el número de regidors que els hauran d'integrar.

- Es dona com a cosa segura que entre els elements de dreta de Lleida hi ha seriosos motius de dissensions.

- Francesc Macià, l'endemà de la seva arribada, visità els presos polítics que encara hi ha a la presó de Lleida.

- Per al vinent diumenge han estat autoritzats uns mítings a Bellpuig i Guissona.

- Han passat a la jurisdicció ordinària les actuacions que motivaren els dits «Successos de Balaguer» del mes de desembre. No cal dir com ho celebrem.

POLITICA

COMENTARI

De totes les noves polítiques de la setmana cap altra de més interessant que la mobilització de les esquerres catalanes per a l'estructuració de nous agrupaments i per a assenyalar els camins que uns i altres hauran de seguir en l'esdevenidor.

Era natural que així succeís en els partits democràtics, ja que en ells cal no desoir mai la veu del conjunt que és la que mana i en té la responsabilitat.

Altrament, per als partits personalistes, i per a les ficcions encara que s'adjectivin organismes democràtics això no cal; és suficient per a ells que el verb infal·lible hi digui la seva per a que tots els fidels n'acatin el contingut encara que a contracor blasmin dels resultats; basta una reunió d'auto-eregits per a que la tranquil·litat plani en el conjunt, i així amb unes reunions casolanes o algun article més o menys ben intencionat, rutlla l'organització i queda servida la democràcia. I tan servida!

Fa bonic, però, veure com mentre uns tracten els problemes en forma domèstica, altres obren les portes per a que l'ambient hi entri de ple. Mentre ells van remenant el braseret que els dona escalf, nosaltres deixem que el forn de l'entusiasme abrasi els cors i els disposi per a una lluita ciutadana i democràtica.

Els uns fan poble. Els altres es serveixen d'ell.

NOTES

- Diferents entitats republicanes d'aquestes terres designen delegats per a assistir a la Conferència d'Esquerres, resultant nomenats el Casal Català Republicà de Balaguer, el Centre Instruïtiu de Cervera i Joventut Republicana de Lleida.

- Es tracta d'organitzar un festival pro famílies Galan i Garcia Hernández.

- Per avui a demà està convocada una reunió d'esquerres a Barcelona.

MAGATZEMS

FLORENSA

LLEIDA

TELEFON 544

Ferros - Acers - Ferreria
 Articles sanitaris - Armeria
 Articles de caça i pesca
 Material elèctric - Carbons minerals.

Magatzems i despatx: Carrer del Nord

(Entrada per la Rambla de Ferran)

Sucursal: Avinguda Blondel, lletra G

(Casa del Registre de la Propietat)

VARIA

- A Montblanc ha mort la nena Adela Pujadas i Lamarca, neboda de nostre benvolgut Director. A tots els familiars els trametem nostra condolença.

- Pau Casals, el gran màgic del cel·lo que durant un concert a Berlín es sentí sobtadament indisposat, es troba completament refet. Ho celebrem.

- Hem tingut el goig de saludar al President d'Acció Catalana de Tàrraga, en Ramon Orobitg.

- Felicitem a Xavier Rúbies pel complet restabliment de la seva filla que estigué seriosament malalta.

- Hem saludat el senyor Pere J. Filella, delegat d'Acció Catalana a Torres de Segre i President de la Federació Agrícola del Segre.

OCCIDENT

Terra de Lleida, tan plena de records com d'esperances, trista i forta, Escòcia nostra, alta Catalunya, salut!

Joan MARAGALL.

De la Paheria

L'Ajuntament de Lleida que sembla estar posseït d'una certa mandra, a darrera hora ens ha sorprès amb l'activitat esmerçada en la retolació de nous carrers.

Es evident, que malgrat l'entusiasme despertat en certs estaments, tots aquests noms caldrà que el poble els revisi i els consagri o modifiqui, perquè avui com avui no es pot acceptar el que fassin aquests bons senyors, ni és de creure que demà el poble vulgui renunciar al dret de qualificar-se els carrers de la ciutat.

Val a dir que el posar noms ha estat tasca sempre difícil, i els oblots i les pretericions motivadores de grans picabaralles. Ara, però, no volem parlar de l'encert o desgràcia que en els nous noms hi pugui haver; seria feina llarga i als padrins de tan solemnes batejos no els podrien elogiar certament, raó de més que ens empeny en recordar-los un oblit que podrien subsanar si encara es mostren tan actius.

L'antic carreró del Sant Crist, ha estat objecte d'una mutació formidable; serà un dels millors carrers de Lleida; en ell tot és luxe, parets robustes i ciment abundós; el nom actual pugna amb l'austeritat que ans tenia; caldria doncs donar el nom del Sant Crist a un vell carrer dels voltants de Sant Llorenç, carrer que no hagi perdut el caràcter de vellúria, sigui ponderat i no escridassi una munificència desplaçada com ho fa ara sense escrúpols l'esmentada travesia que d'ací en avant se n'hauria de dir «Carrer de la gràcia» o si aquest nom no fes «Carrer de la tranquil·litat i bons ciments».

Queda obert el període d'informació pública del projectat mercat del carrer de Pi i Margall.

— També s'ha decidit ampliar la Plaça del Segre.

Ja sou de la Protectora de l'Ensenyança Catalana?

De cara a la Democràcia

A l'inaugurar les tasques a OCCIDENT, volem fixar per un moment l'esguard en el panorama que ofereixen a les terres lleidatanes, bona part de les agrupacions polítiques que fa un quart de segle hi han descabdellat les activitats llurs.

Al primer cop d'ull sorgeix com a vici fonamental la manca de democràcia que ha caracteritzat la seva constitució. Sempre ha preponderat el personatge polític com a base de tota una orientació. Encara que servint a estones alguna idealitat uns, o fent-ho veure els altres els ismes adjectivant alguna persona han estat el motor de boi totes elles. El partit, doncs, podia definir-se, en una personalitat pensant i un estol de seguidors que no pensaven res per compte propi, essent el seu paper el de l'altaveu del personatge.

Aquesta deformitat originària dels pseudo-partits que no pot tenir més que conseqüències funestes en la pràctica política, és el *primum movens* del caciquisme. Fatalment, amb la forja de l'ideal, amb la instauració d'un cessarisme, es va a parar al caprici del personatge, i més tard a la corrupció del mateix, per manca del control eficient de l'organització que és en tot cas la que vetllaria pels interessos del conjunt més que no pas pels de la postura del santó.

I per llei de convivència, els partits populars que de bell antuvi tinguessin estructura democràtica, sofriren el contagi de la malaltia caciquil, que els va minar l'existència abans del cop d'Estat del general andalús i els va llevar l'eficàcia com a instrument d'oposició i garantia de la llibertat tot el temps que va durar la dictadura.

Per sort la reacció salvadora té tendència a produir-se i cal estimular-la al revisar la pertorbació soferta en la dinàmica política de casa nostra. Les noves estructuracions convençudes de l'estrall produït per l'eclipsi de la democràcia en la intimitat, de les velles organitzacions volen recolzar en aquesta llur força i llur actuació. Però no que la democràcia sigui sols una paraula ben sonant a les oïdes i buida de contingut, sinó que sigui l'alé que tothora les faci viure i orienti llurs passos.

Més que la democràcia-postulat, sigui la democràcia-procediment en totes les actuacions, i començant per la constitució del partit polític. Que sigui l'única font de sobirania popular, aquella que comporta que la força neix de baix a dalt, de la massa general del partit als dirigents lliurement elegits i que en lloc de quefatures hi hagi consells directius en els que els homes hi deliberin en un peu d'igualtat.

L'apoliticisme

Hom ha pensat sovint si és possible deixar de sentir-se polític i ésser home conscient civilment. L'apoliticisme de què molts fan gala suposa l'inhibició davant de la cosa pública, l'allunyament preconcebut dels afers administratius, culturals, etc., de la comunitat ciutadana o nacional i per consegüent deixar fer, gairebé sempre a profit del qui mana i amb detriment del qui és mancat. La política, si aquesta és menada per una sana consciència de deures i drets de l'home envers ell mateix i envers la col·lectivitat, no és aquella xarxa de maquiavèliques travetes, de combinacions immorals per a assolir un lloc preeminent. Es quelcom de més elevat i necessari per al bé comú. La política pot ésser a la fi filantropia i pot ésser també filosofia en el seu més alt significat. El camí per aital superació no és altre, però, que el de la democràcia, o sia el govern del poble pel poble.

L'ésser apolític suporta el perill, per distanciació voluntària, d'esdevenir factor que ajudi a no desenrotllar el parasitisme que arreu viu encantat de l'apoliticisme conseqüent, que no és altra cosa en definitiva, que una terrible absència de la consciència i una manca funesta d'espiritualitat.

CH.

**La censura
ha passat
per aquest
primer número
d'OCCIDENT**